ΕΤΟΣ Δ΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 19 Ὀκτωβρίου 1914 ΑΡΙΘ. 200.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

ΟΜΙΛΙΑ ΛΒ΄.

ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ ΑΙΤΗΜΑ

«***Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,***
» ***ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις***
» ***ἡμῶν».***

Εἰς τὴν σημερινὴν ὁμιλίαν μεταβαίνομεν εἰς τὸ δεύτερον μέρος τοῦ πέμπτου αἰτήματος τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς, «*ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν » τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν*». Πρὸς κατανόησιν δὲ τούτου ἀντὶ πάσης ἄλλης ἐπεξηγήσεως καὶ ἀναπτύξεως ἂς ἐξηγήσωμεν τὴν ἑπομένην παραβολὴν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

«*Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε » συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, » προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων· μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ » ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα » αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. Πεσὼν οὖν ὁ » δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ » πάντα σοι ἀποδώσω. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου » ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος*

» ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνά-
» ρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε λέγων, ἀπόδος μοι ὅ,τι ὀφείλεις. Πεσὼν
» οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων,
» μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν,
» ἀλλ' ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακήν, ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.
» Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα καὶ
» ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε προσκα-
» λεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν
» ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι
» τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα; Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ
» παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον
» αὐτῷ. Οὕτω καὶ ὁ Πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε
» ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα
» αὐτῶν».

Ἡ παραβολὴ αὐτὴ εἶναι πολὺ σαφὴς καὶ εὐκόλως ἕκαστος δύναται νὰ κατανοήσῃ αὐτήν. Μεθ' ὅλα ταῦτα πρὸς μείζονα κατανόησιν ἂς εἴπωμεν ἐνταῦθα πότε καὶ ἐκ ποίας ἀφορμῆς ὁρμώμενος ὁ Κύριος εἶπε τὴν παραβολὴν ταύτην.

Ὁ Κύριος ἡμῶν ἀνέπτυσσε τὴν ἠθικήν του διδασκαλίαν καὶ εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ ἀναπτύσσῃ καὶ τὸ περὶ συγχωρήσεως τῶν πρὸς ἡμᾶς ἀδικιῶν τῶν ἄλλων. Τότε ὁ Πέτρος ἠρώτησεν αὐτὸν «*Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει » εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;* Ἐπειδὴ ἡ διδασκαλία τῶν διδασκάλων τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὥριζε νὰ συγχωρῶσι τὰ παραπτώματα τῶν ἄλλων ἕως τρεῖς φοράς, ὁ Πέτρος ἐνόμισεν ὅτι ἀναβιβάζων τὸν ἀριθμὸν τῶν συγχωρήσεων ἕως ἑπτὰ θὰ ἐδεικνύετο γενναιότερος. Μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ Χριστὸς λέγει αὐτῷ· «οὐ, λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά», τ. ε. ἐπ' ἄπειρον. Μετὰ τὴν ἀπάντησιν ταύτην ἤρχισε τὴν παραβολήν.

Τὸ πρῶτον πρόσωπον τὸ ὁποῖον παρουσιάζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς εἶναι βασιλεὺς πλούσιος καὶ πανίσχυρος, τὰ ἄλλα πρόσωπα εἶναι δοῦλοι, οἵτινες διεχειρίζοντο τὰ πράγματα καὶ χρήματα τοῦ βασιλέως. Ὁ βασιλεὺς ἀποφασίσας νὰ ἐκκαθαρίσῃ τοὺς μετὰ τῶν δούλων τούτων λογαριασμοὺς προσκαλεῖ αὐτοὺς εἰς λογοδοσίαν. Ὁ πρῶτος δοῦλος ὅμως τὸν ὁποῖον παρουσίασαν ἐνώπιον αὐτοῦ, εὑρέθη οἰκονομικῶς κατεστραμμένος. Τὸ χρέος του ἀνήρχετο εἰς δέκα χιλιάδας τάλαντα, ἤτοι εἰς δραχ. 60,000,000! Ἐπειδὴ δὲν εἶχε τὸ ποσὸν τοῦτο διὰ νὰ τὸ μετρήσῃ ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ πωληθῇ καὶ αὐτὸς καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ σύμφωνα μὲ τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον. Ὁ δοῦλος ἀκούσας τὴν διαταγὴν ταύτην ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως καὶ παρεκάλει ὅπως δώσῃ εἰς αὐτὸν προθεσμίαν πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ χρέους του. Ὁ βασιλεὺς εὐσπλαγχνίσθη τὸν δοῦλον καὶ διότι ἀνεγνώρισε τὸ χρέος του καὶ διὰ τὴν προθυμίαν τὴν ὁποίαν ἔδειξεν εἰς τὸ νὰ ἐξοφλήσῃ τοῦτο ἐντὸς τῆς αἰτηθείσης προθεσμίας, καὶ διὰ τοῦτο

προσηνέχθη πρὸς αὐτὸν μετὰ βασιλικῆς ὄντως γενναιοδωρίας καὶ μεγαλοπρεπείας, διότι ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὄχι τὴν προθεσμίαν τὴν ὁποίαν γονυκλινὴς ἐζήτει, ἀλλὰ περισσότερον καὶ ἀνώτερον τοῦ ὅ,τι ἐζήτει· ἐχάρισε δηλονότι ὁλόκληρον τὸ χρέος αὐτοῦ καὶ διέταξε νὰ ἀφεθῇ ἐλεύθερος.

Ἂς σταματήσωμεν τόρα ἐνταῦθα καὶ προσπαθήσωμεν νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὸ νόημα τῆς παραβολῆς.

Ὁ βασιλεὺς τῆς παραβολῆς, ὁ πλούσιος καὶ παντίσχυρος, οὐδεὶς ἄλλος εἶναι, εἰμὴ ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ γῆ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ, ὅπως ψάλλει ὁ προφητάναξ Δαυΐδ. «*Τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκου-» μένη καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ.*

Ὁ δοῦλος ὁ οἰκονομικῶς κατεστραμμένος εἴμεθα ἡμεῖς. Αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν, τὰ ἀληθινά, τὰ πραγματικὰ ταῦτα χρέη ὅπως εἰς τὴν προηγουμένην ὁμιλίαν κατεδείξαμεν, εἶναι ἀναρίθμητοι, καὶ πηγάζουσι ἐκ διαφόρων προελεύσεων· ἁμαρτίαι τῆς διανοίας, τῶν λόγων, τῶν ἔργων, ἁμαρτίαι τῆς παιδικῆς ἡλικίας, τῆς νεανικῆς, τῆς ἀνδρικῆς, τῆς πρεσβυτικῆς· ἐν γένει δ' εἰπεῖν ὁλόκληρος ἡμῶν ὁ βίος εἶναι πλήρης ἁμαρτιῶν· ἑκάστη δ' ἁμαρτία εἶναι καὶ μία ὀφειλὴ εἰς τρόπον ὥστε τὰ μύρια τάλαντα τῆς παραβολῆς συγκρινόμενα πρὸς τὸ πλῆθος καὶ τὴν σοβορότητα τῶν ἡμετέρων ἁμαρτιῶν εἶναι ἔκφρασις πολὺ ἀσθενής. Τίς ἀναλογιζόμενος τὴν κατάστασιν ταύτην δύναται νὰ μὴ τρέμῃ; Μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ πολυεύσπλαγχνος καὶ πανοικτίρμων Θεὸς εἶναι ἕτοιμος νὰ συγχωρήσῃ ἡμῶν τὰ ἁμαρτήματα, εἶναι ἕτοιμος νὰ ἀφήσῃ ἡμῖν τὴν ὀφειλὴν πᾶσαν, ἐὰν σπεύσωμεν νὰ μετανοήσωμεν, νὰ ἀναγνωρίσωμεν, ἀνομολογήσωμεν καὶ ἐξομολογηθῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν μετὰ συντριβῆς καρδίας καὶ ταπεινώσεως· «*ἐγὼ εἰμί*», λέγει ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς διὰ στόματος τοῦ προφήτου Ἠσαΐου, «*ἐγώ εἰμι ὁ ἐξαλείφων τὰς ἀνομίας σου ἕνεκεν ἐμοῦ, καὶ τὰς ἁμαρτίας » σου, καὶ οὐ μὴ μνησθήσομαι· σὺ δὲ λέγε τὰς ἀνομίας σου πρῶτος, ἵνα » δικαιωθῇς*».

Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν παραβολὴν καὶ ἐξακολουθήσωμεν τὴν συνέχειαν.

Ὁ ὀφειλέτης εἰς τὸν ὁποῖον ὁ βασιλεὺς ἐχάρισε τὰ μύρια τάλαντα, μόλις ἐξῆλθε τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων, ἐν ᾧ ἀκόμη ἀντήχουν εἰς τὰ ὦτα του, ὅπως λέγει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, οἱ φιλάνθρωποι λόγοι τοῦ Βασιλέως, συναντᾷ ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, τ. ε. ἕνα ἀδελφόν του, ὅστις ὤφειλεν εἰς αὐτὸν τὸ εὐτελὲς ποσὸν τῶν ἑκατὸν δηναρίων, τ. ε. ἑβδομήκοντα δραχμάς. Μόλις εἶδεν αὐτὸν ὥρμησεν ἐπ' αὐτοῦ δίκην ἀγρίου θηρίου, συνέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τὸν λαιμὸν καὶ ἔπνιγε λέγων, «*ἀπόδος μοι » ὅ,τι ὀφείλεις*». Ὁ ἀτυχὴς οὗτος ὀφειλέτης εἰς μάτην πίπτει εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, εἰς μάτην παρακαλεῖ αὐτὸν λέγων τὰ ἴδια λόγια, τὰ ὁποῖα πρὸ ὀλίγης ὥρας καὶ ὁ ἴδιος εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, «*μακροθύμησον ἐπ' » ἐμοὶ καὶ πάντα ἀποδώσω σοι*». Ὁ ἀπάνθρωπος σύνδουλος ἔρριψε τὸν

ἑαυτοῦ σύνδουλον εἰς τὰς φυλακὰς «*ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον*». Ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον ἐχαρίσθησαν ἑκατομμύρια δραχμῶν ἀπῄτησε νὰ κλεισθῇ εἰς τὰς φυλακὰς ὁ ἀδελφός του ἕως ὅτου πληρώσῃ εἰς αὐτὸν ἑβδομήκοντα δραχμάς, τὰς ὁποίας ὤφειλεν αὐτῷ. Ὁποία σκληρότης! ὁποία ἀπανθρωπία!

Καὶ ὅμως, Χριστιανοί μου ἀγαπητοί, τὸ δρᾶμα τοῦτο ἐκτυλίσσεται καθ' ἑκάστην πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, τὰ δὲ δρῶντα πρόσωπα εἴμεθα ἡμεῖς. Ὁ Θεὸς συγχωρεῖ ἡμᾶς, ἀλλ' ἡμεῖς δὲν συγχωροῦμεν. Ὁ Θεὸς χαρίζει ἡμῖν μύρια τάλαντα, ἀλλ' ἡμεῖς δὲν χαρίζομεν ἑκατὸν δηνάρια. Ὁ Θεὸς συγχωρεῖ τὰ ἁμαρτήματα τὰ ἐγκλήματα ἡμῶν, τὰ ὁποῖα λίαν ἀσθενῶς παριστῶσι τὰ μύρια τάλαντα, ἀλλ' ἡμεῖς δὲν συγχωροῦμεν τὴν ἐλαφροτέραν καὶ πλέον ἀσήμαντον τοῦ ἡμετέρου ἀδελφοῦ προσβολήν, τὴν ὁποίαν ὑποδηλοῦσι τὰ ἑκατὸν δηνάρια. Ἀποφεύγεις νὰ καλημερίσῃς τὸν μέχρι τῆς χθὲς φίλον σου, ἀποφεύγεις καὶ νὰ τὸν συναντήσῃς· διατί; Μεταξὺ σοῦ καὶ τοῦ γείτονός σου τεῖχος ἀνυπέρβλητον ἔχει ἀνυψωθῇ· διατί; Ἀπὸ δέκα καὶ ἀπὸ εἴκοσιν ἴσως ἐτῶν μῖσος ἀκοίμητον καταβιβρώσκει τὴν καρδίαν σου, ἔχθρα ἄσπονδος ὑπάρχει μεταξὺ σοῦ καὶ τοῦ δεῖνα ἢ δεῖνα ἐκ τῶν πλησίον σου. Καὶ ἐν τούτοις ἐξομολογεῖσαι.... λαμβάνεις τὴν ἄφεσιν.... προσέρχεσαι εἰς τὴν μυστικὴν Τράπεζαν τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἥτις εἶναι ἡ Τράπεζα τῆς συναδελφώσεως ἡ καταλύουσα τὰς ἔχθρας, διαλύουσα τὰ μίση καὶ ἑδραιοῦσα τὴν ἀγάπην.... Ἀλλ' ἄκουσον, Χριστιανέ μου, τί περὶ τούτου διδάσκουσιν οἱ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας.

Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει «ὅταν προσερχώμεθα εἰς τὴν μετάληψιν τοῦ παναγίου Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Σωτῆρος ἀπαιτεῖται ὄχι » μόνον νὰ ἤμεθα καθαροὶ ἀπὸ πᾶν εἶδος ἀδικίας, ἀλλ' ἀκόμη καὶ νὰ » ἔχωμεν ἐξαλείψῃ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ἡμῶν καὶ τὴν πλέον ἀσήμαντον ψυχρότητα καὶ δυσαρέσκειαν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν, διότι τὸ μυστήριον τοῦτο εἶναι μυστήριον εἰρήνης, μυστήριον ἀγάπης».

«Ἕτερος διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας παραγγέλλει. «Πρὶν ἢ πλησιάσῃς » εἰς τὸ θυσιαστήριον πρόσεξε εἰς τὴν προσευχὴν τὴν ὁποίαν προσεύχεσαι λέγων, «*καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν » τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν*». Συγχώρει λοιπὸν καὶ θὰ τύχῃς συγχωρήσεως· » ἀφ' οὗ πράξῃς τοῦτο τότε πρόσελθε, πλησίασον εἰς τὰ Ἅγια μετὰ θάρρους».

Ἀλλά, Χριστιανοί μου, τὰ αὐτὰ ἐπιτάττει ἡμῖν καὶ αὐτὴ ἡ ἱερὰ Ἀκολουθία τῆς θείας Μεταλήψεως, τὴν ὁποίαν ἀναγινώσκομεν ὁσάκις πρόκειται νὰ μεταλάβωμεν τῶν ἀχράντων Μυστηρίων.

«Πρῶτον καταλλάγηθι τοῖς σὲ λυποῦσιν,
» Ἔπειτα θαρρῶν μυστικὴν βρῶσιν φάγε».

Τίς θὰ τολμήσῃ ἤδη νὰ καταπατήσῃ τὴν θείαν ταύτην διδασκαλίαν; Τίς θὰ τολμήσῃ νὰ ἐπισωρεύσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἄνθρακας πυρὸς

καὶ νὰ ὑποβάλῃ ἑαυτὸν εἰς τὴν τιμωρίαν τοῦ σκληροῦ καὶ ἀπανθρώπου δούλου τῆς παραβολῆς;

Ἡ τιμωρία ἐκείνη ἦτο φοβερά. Πληροφορηθεὶς ὁ Βασιλεὺς τὴν ἀπάνθρωπον συμπεριφορὰν τοῦ δούλου προσεκάλεσεν αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ μετ᾽ ὀργῆς· «*δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ » παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ » σε ἠλέησα;*» Εἶπε ταῦτα ὁ Βασιλεὺς καὶ ἀμέσως παρέδωκεν αὐτὸν «*τοῖς » βασανισταῖς ἕως οὗ ἀποδῷ αὐτῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον*».

Ἀφ᾽ οὗ ἐτελείωσε τὴν παραβολὴν ὁ Κύριος προσέθηκε τὸν φοβερὸν τοῦτον ἐπίλογον. «*Οὕτω καὶ ὁ Πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, » ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ » παραπτώματα αὐτῶν*».

Χριστιανοὶ ἀγαπητοί! Τὸ μυστικὸν ἐξ οὗ μανθάνομεν τὸν τρόπον, δι᾽ οὗ δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν τῆς ἀφέσεως τῶν ἡμετέρων ἁμαρτιῶν εἶναι ἁπλούστατον. Διὰ νὰ συγχωρῇ ἡμᾶς ὁ Κύριος ὀφείλομεν ***ἡμεῖς πρῶτοι*** νὰ συγχωρῶμεν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν· «*ἄφετε καὶ ἀφεθήσεται ὑμῖν*». Διὰ νὰ φέρῃ σωτήρια ἀποτελέσματα ἐφ᾽ ἡμᾶς τὸ πέμπτον αἴτημα τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς δέον νὰ προηγῆται πάντοτε ἡ ἀπὸ μέρους ἡμῶν συγχώρησις τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. «*Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ » ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν*». Γένοιτο.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΗι ΚΑΤΑΛΗΨΕΙ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

> «*Ἀναστήτω ὁ Θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ » ἐχθροὶ αὐτοῦ καὶ φυγέτωσαν ἀπὸ προσώπου » αὐτοῦ οἱ μισοῦντες αὐτόν*».

Εἶνε τοῦτο, ἀγαπητοί, θούριον ᾆσμα τῆς θρησκευτικῆς ἐμπνεύσεως, ὅπερ ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ψάλλει κατὰ τὴν κοσμοχαρμόσυνον ἑορτὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν Πάσχα.

«Ἀναστήτω τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ » αὐτοῦ καὶ φυγέτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ μισοῦντες αὐτό»· τοῦτο δυνάμεθα νὰ ψάλωμεν καὶ ἡμεῖς σήμερον, ὁπότε πανηγυρίζομεν τὸ ἐθνοχαρμόσυνον Πάσχα τῆς ἀναστάσεως τοῦ τέως τεταπεινωμένου καὶ ἐξουθενημένου Ἑλληνικοῦ ἡμῶν Γένους.

Ναί, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί! Ἡ μεγάλη ἑβδομὰς τῶν παθῶν τοῦ

ἡμετέρου Ἔθνους ἔληξεν ἤδη, καὶ ἀπὸ σήμερον ἄγομεν τὴν μεγίστην τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ἑορτῶν, τὴν ἐκ τῆς νεκροφανείας ἀνάστασιν τοῦ πολυπαθοῦς ἡμῶν Γένους.

Ἂς ψάλλωμεν λοιπὸν χαίροντες καὶ ἀγαλλόμενοι ἐπὶ τῇ χαρμοσύνῳ ταύτῃ καὶ εὐσήμῳ εὐκαιρίᾳ. «Αὕτη ἡ ἡμέρα ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος· ἀγαλ» λιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ». Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ μεγάλην καὶ ἱστορικὴν διὰ τὸ Ἔθνος ἡμῶν· ἀγαλλιασσώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ.

Καὶ ἀληθῶς, ἀγαπητοί· ὁ Θεὸς ἦτο μεθ᾽ ἡμῶν ἀφότου ἀνελαμβάνομεν τὸν περὶ τῶν ὅλων ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν δεινῶς καταδυναστευομένων ἀδελφῶν ἡμῶν· διὰ τοῦτο καὶ δέν μας ἐπτόησαν αἱ ἐπεμβάσεις τῶν διπλωματῶν πρὸς ἀποτροπὴν ἀπὸ τοῦ προκειμένου ἱεροῦ ἀγῶνος. «Μεθ᾽ ἡμῶν ὁ Θεός, εἴπομεν, μεθ᾽ ἡμῶν ὁ Θεός, γνῶτε ἔθνη καὶ » ἡττᾶσθε, ὅτι μεθ᾽ ἡμῶν ὁ Θεός». Ἐὰν δὲ πάλιν πρὸς στιγμὴν ἰσχύσῃ ἡ θέλησις τῶν ἰσχυρῶν, καὶ πάλιν θὰ ἡττηθοῦν ἐν τοῖς διαβουλίοις αὐτῶν, «ὅτι μεθ᾽ ἡμῶν ὁ Θεός· καὶ ἣν ἂν βουλὴν βουλεύσησθε διασκεδάσει » Κύριος ὅτι μεθ᾽ ἡμῶν ὁ Θεός.

Ἐκεῖνο πράγματι ὅπερ διακρίνει τὸν προκείμενον συμμαχικὸν ἀγῶνα τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν εἶναι τοῦτο. Εἶχον ἐργασθῇ συντόνως αἱ Κυβερνήσεις αὐτῶν πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἀπαιτουμένης στρατιωτικῆς δυνάμεως· εἶχον τείνει πρὸς ἄλληλα τὰς χεῖράς των τὰ Βαλκανικὰ Κράτη πρὸς ἀποτέλεσιν μιᾶς μεγάλης στρατιωτικῆς δυνάμεως, τῆς ὁποίας ὁ ἀριθμὸς ἦτο ἴσως πρὸς τὴν αὐστηρὰν πειθαρχίαν τῶν ἀνδρῶν καὶ τὴν πλήρη ἐπιμελητείαν καὶ προμήθειαν τῶν ἐφοδίων. Εἶχον πεποίθησιν εἰς τὸ δίκαιον καὶ πλήρη ἀντίληψιν τῆς ἱερότητος τῆς ὑποθέσεως αὐτῶν, τοῦ ἀγῶνος προκειμένου περὶ προστασίας τυραννουμένων ἀδελφῶν, περὶ ἀπονομῆς δικαιοσύνης εἰς τοὺς οἰκτρῶς ἀδικουμένους ὁμαίμονας, περὶ ἐπαναφορᾶς τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὰς χώρας ἐκείνας, ὅπου προαχθεὶς οὗτος ἄλλοτε εἰς μεγίστην ἄνθησιν εἶχεν ἐξαφανισθῇ βανδαλικῶς ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κατακτήσεως.

Ἐν τούτοις παρὰ πάσας τὰς ἀντιλήψεις ταύτας οἱ Σύμμαχοι, ρίπτοντες τὸν περὶ τῶν ὅλων κύβον, προέταξαν εὐλαβῶς πρὸ τῶν στρατιωτικῶν αὐτῶν παρατάξεων τὴν σημαίαν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, καὶ ἐπεκαλέσθησαν ἐπ᾽ Ἐκκλησίας ἐκ βάθους ψυχῆς τὴν ἀντίληψιν Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ὅπως ἐπὶ πλέον συνεργήσῃ καὶ κατευοδώσῃ τοὺς στρατοὺς αὐτῶν καὶ ὑποτάξῃ ὑπὸ τὰ εὐλογημένα των ὅπλα πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον.

Ἰδοὺ διὰ τί, ἀγαπητοί, μετὰ πᾶσαν σπουδαίαν νίκην τοῦ γενναίου μας στρατοῦ σπεύδομεν μετὰ τόσης προθυμίας εἰς τοὺς ἱεροὺς Ναοὺς ἡμῶν, ἵνα δοξολογήσωμεν τὸν Ἅγιον Θεόν. Κηρύττομεν τοιουτοτρόπως καὶ διαλαλοῦμεν, ὅτι ἀναγνωρίζομεν τὴν συμμαχίαν τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἶναι κραταιὸς καὶ δυνατὸς ἐν πολέμῳ, καὶ ἐκδηλοῦμεν τὰ βαθύτατα αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης ἡμῶν διὰ τοῦ πανηγυρικωτέρου τρόπου τῆς ἐπ᾽ Ἐκκλησίαις δοξολογίας τοῦ Ἁγίου Θεοῦ.

Καὶ εἶναι ὄντως ἡ θρησκευτικὴ αὕτη τελετὴ ὁ λογικώτερος, ὁ σοβαρώτερος καὶ θεαρεστότερος τρόπος τῆς ἐξωτερικεύσεως τῆς δικαίας ἡμῶν ἀγαλλιάσεως καὶ τῆς ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεόν, ὅστις δὲν

ἀρέσκεται εἰς ἀτάκτους κραυγάς, οὐδὲ εἰς θορυβώδεις κρότους, οὐδὲ πολὺ περισσότερον εἰς παρακαίρους προκλήσεις ἢ βαρβάρους ἐπιθέσεις πρὸς τοὺς ἀλλοθρήσκους συμπολίτας.

Δεῦτε λοιπόν, τέκνα μου ἐν Κυρίῳ προσφιλῆ καὶ ἀδελφοὶ ἀγαπητοί, δεῦτε πάντες ἐν οἴκῳ Κυρίου, καὶ ἐν τῇ εὐφροσύνῃ τῆς καρδίας ἡμῶν ἂς ὑμνήσωμεν, ἂς εὐλογήσωμεν, ἂς προσκυνήσωμεν καὶ ἂς δοξολογήσωμεν Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν κατὰ τὴν κλητὴν καὶ ἁγίαν ταύτην ἡμέραν, καθ' ἣν ἑορτάζομεν τὴν ἑορτὴν τῶν ἑορτῶν, τὴν πανήγυριν τῶν πανηγύρεων, τὴν βασιλίδα τῶν ἑλληνικῶν νικῶν· καὶ ἂς δεηθῶμεν ἐκ βάθους ψυχῆς καὶ καρδίας, ὅπως ὁ Ὕψιστος συνεργήσῃ ἄχρι τέλους καὶ ἐν πᾶσι κατευοδώσῃ ἡμᾶς τε καὶ τοὺς φίλους συμμάχους, εὐλογῶν καὶ δοξάζων τὰ ὅπλα ἡμῶν κατὰ παντὸς ἐχθροῦ καὶ πολεμίου νῦν τε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Γένοιτο!

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΣ ΗΜΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΟΔΟΝ ΑΥΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΜΑΧΩΝ

«Εὐλογημένη ἡ εἴσοδος ὑμῶν, εὐαγγελιζομένων »τὴν ἀπολύτρωσιν ἡμῶν».

Ἕλληνες στρατιῶται!—Καλῶς μᾶς ἤλθατε περιπόθητοι ἀδελφοὶ καὶ τέκνα προσφιλῆ! Ἤλθετε εὐαγγελιζόμενοι τὴν τελείαν ἀπολύτρωσιν τῆς προσφιλοῦς πατρίδος καὶ τὴν ἔνδοξον νίκην τῆς Ἑλλάδος κατὰ τῶν δύο ἀσπόνδων της ἐχθρῶν. Εὐλογημένη καὶ δεδοξασμένη ἡ ἔλευσίς σας πλησίον ἡμῶν. Ἡ ἔλευσίς σας παρ' ἡμῖν εἶναι τὸ τέρμα τῶν ἀπελευθερωτικῶν ἀγώνων τῆς πολυπαθεστάτης ἰδιαιτέρας μας πατρίδος. Ἡ παρουσία σας ἐν Κρήτῃ κατόπιν τῶν ἐνδόξων σας νικῶν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἠπείρῳ εἶναι τὸ στεφάνωμα τῶν μυρίων θυσιῶν τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῆς φιλοστόργου δούλης Κόρης.

Εὐλογημένοι καὶ δεδοξασμένοι νὰ εἶσθε, Στρατιῶται, τοιαῦτα εὐαγγέλια νίκης καὶ ἀπολυτρώσεως κομίζοντες ἡμῖν.

Καὶ ἤδη, γενναῖοι Στρατιῶται, πῶς νὰ ἐκφράσωμεν διὰ λέξεων τὴν ἀνέκφραστον ἀγαλλίασιν ἡμῶν, τὴν βαθυτάτην συγκίνησιν τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ τὸν ἀσυγκράτητον ἐνθουσιασμόν μας ἐπὶ τῷ πανευφροσύνῳ τούτῳ εὐαγγελισμῷ, τὸν ὁποῖον εὐαγγελίζεται μετὰ χαρᾶς μεγάλης ἡ εἴσοδός σας αὕτη;

Διότι βεβαίως ὑπόδουλοι δὲν ἤμεθα οἱ Κρῆτες ἀπό τινων ἐτῶν· ἀλλὰ δὲν ἤμεθα ἐλεύθεροι τελείως. Διὰ τῶν συνεχῶν καὶ ἀδιακόπων μας ἀγώ-

νων, ἐπὶ ἕνα περίπου αἰῶνα παραταθέντων, εἴχομεν οἱ Κρῆτες ἀποκτήσει τὸ δικαίωμα τῆς ἀπολυτρώσεως ἀπὸ τῆς τουρκικῆς δουλείας· ἀλλὰ τὸ δικαίωμα τοῦτο δὲν παρείχετο ἡμῖν πλῆρες καὶ ἀπηρτισμένον. Καὶ ὁ λόγος ποῖος; Τώρα ἡ ὥρα δὲν εἶναι νὰ ἀναπολήσωμεν ἱστορίας λυπηρὰς διπλωματικῶν ἀπορρήτων. Τώρα ἡ γενναιότης σας, Στρατιῶται, ἐξηνάγκασε τὴν σκληρὰν καὶ ἀδυσώπητον διπλωματίαν ν' ἀφήσῃ ἐλευθέραν τὴν Κόρην νὰ ριφθῇ μετὰ πόθου εἰς τὰς ἀνοικτὰς ἀγκάλας τῆς προσφιλοῦς Μητρός.

Αἱ νίκαι τοῦ εὐλογημένου Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, ἀπηλευθέρωσαν εὐτυχῶς μετὰ τῶν ἄλλων ὑποδούλων ἀδελφῶν καὶ τὴν ἰδιαιτέραν μας ἡμιελεύθερον Πατρίδα. Ἂς εἶναι διὰ τοῦτο εὐλογημένος καὶ δεδοξασμένος ὁ Ἑλληνικὸς Στρατός. Ἂς εἶναι εὐλογημένη καὶ ἡ ἰδική σας εἴσοδος αὕτη, ἡ εὐαγγελιζομένη τὴν ὁριστικὴν ἀπολύτρωσιν τῆς Κρήτης.

Πλήρεις χαρᾶς καὶ θυμηδίας σᾶς ὑποδεχόμεθα τὴν στιγμὴν ταύτην ὡς ἀγγέλους ἀπολυτρωτὰς καὶ σωτῆρας, ὡς καλλινίκους ἥρωας, ὡς λατρευτά μας πρόσωπα.

Καὶ ἀληθῶς, ἀγαπητοί· ἰδέτε πόσον ὡραῖοι εἶναι εἰς τὰ ὄμματα ἡμῶν οἱ γενναῖοί μας στρατιῶται. Ἰδέτε πόσην στοργικὴν ἀγάπην αἰσθανόμεθα πρὸς αὐτούς. Ἰδέτε πόσον τοὺς καμαρόνομεν καὶ τοὺς θαυμάζομεν. Ἰδέτε πόσον μᾶς ἐνθουσιάζει ἡ θέα των. Νομίζομεν ὅτι βλέπομεν ὑπεράνθρωπα ὄντα! Εὐλογημένη τῳόντι ἡ εἴσοδος αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν μας.

Σᾶς χαιρετίζομεν, ὦ Στρατιῶται, ὡς νικητὰς καὶ τροπαιούχους, ὡς ὁποῖοι καὶ εἶσθε, ὡς θύτας καὶ μυσταγωγοὺς τῆς ἐλευθερίας τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν. Ὑμεῖς διὰ τῆς γενναιότητός σας διελύσατε τὴν νάρκην τοῦ ἑλληνισμοῦ, ὑμεῖς συνετελέσατε νὰ διωχθῇ μακρὰν ἡμῶν ἡ μαύρη ἀπελπισία, ὑμεῖς ἀνυψώσατε εἰς τὴν ἀρχαίαν του περιωπὴν τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα. Τούτου ἕνεκα ἡ τιμή σας εἶναι ἡ νίκη τῆς Ἑλλάδος· ὁ στέφανός σας εἶναι ἡ ἐλευθερία τῶν Νήσων, τῆς Ἠπείρου καὶ Μακεδονίας· ἡ ἀμοιβή σας εἶναι ἡ ἀθανασία τοῦ ὀνόματός σας ὁ τίτλος σας εἶναι ὁ διπλασιασμὸς τοῦ Κράτους μας.

Ναί, Στρατιῶταί μας ἀνδρεῖοι! αἱ πολεμικαί σας ἀρεταί ἐξετιμήθησαν δικαίως ὑπὸ πάντων· σᾶς συγχαίρομεν ὁλοψύχως διὰ τὸ ἔνδοξον ἔργον σας καί σας ὑποδεχόμεθα μὲ ὅλην μας τὴν ἀγάπην, μὲ ὅλον μας τὸν πόθον, μὲ ὅλην μας τὴν τιμήν, καί σας εὐχόμεθα ἐκ καρδίας ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος καὶ τοῦ Ἔθνους καὶ ἡ κοινωνία ὅλων τῶν τιμῶν καὶ ἐπαίνων τοῦ ἑλληνισμοῦ νὰ εἶναι πάντοτε μὲ σᾶς τοὺς εὐλογημένους στρατιώτας, τοὺς εὐαγγελιζομένους τὴν ἀπολύτρωσιν τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν. «Εὐλογημένη ἡ εἴσοδος ὑμῶν, » εὐαγγελιζομένων τὴν ἀπολύτρωσιν ἡμῶν».